

УДК 378.04:005.95:37]:004:33

DOI [HTTPS://DOI.ORG/10.33989/2075-146X.2025.35.330966](https://doi.org/10.33989/2075-146X.2025.35.330966)

ОЛЕГ ГРИНЬ

ORCID: 0009-0001-1712-4267

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ У НАВЧАННІ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

У статті, яка базується на особистому педагогічному досвіді автора й практиці впровадження цифрових методів у підготовку керівних кадрів для шкільної освіти, розглядається проблема формування фінансової грамотності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти в умовах цифровізації освітнього простору. Обґрунтовано доцільність використання цифрових інструментів як ефективного засобу розвитку фінансової компетентності освітніх менеджерів. Виокремлено ключові педагогічні умови, що забезпечують результативність цього процесу: змістова адаптація навчальних програм до цифрового формату, впровадження симуляційних платформ для моделювання фінансових рішень, створення партнерського навчального середовища та залучення практиків фінансової сфери. Описано приклади ефективного використання цифрових ресурсів у навчальному процесі, зокрема онлайн-платформ, електронних таблиць і професійних фінансових програм. Визначено, що цифрові інструменти не лише розширюють можливості викладання, а й формують у майбутніх керівників стратегічне мислення та готовність до прийняття відповідальних фінансових рішень. Матеріал буде корисним для науковців, викладачів вищої школи, а також фахівців, що займаються підготовкою та перепідготовкою освітніх управлінців.

Ключові слова: *фінансова грамотність, керівник закладу освіти, цифрові інструменти, педагогічні умови, фінансове моделювання, симуляційні платформи, управлінська підготовка*

Вступ. Сучасна система освіти в Україні перебуває в умовах активної трансформації, що зумовлює підвищення вимог до професійної підготовки керівників закладів загальної середньої освіти. Від ефективності управлінських рішень, зокрема у сфері фінансів, значною мірою залежить стабільність функціонування освітнього закладу, його інституційна спроможність, якість освітніх послуг та довіра з боку громади. У зв'язку з цим особливого значення набуває формування фінансової грамотності майбутніх освітніх менеджерів як однієї з ключових професійних компетентностей.

Водночас розвиток цифрових технологій відкриває нові можливості для підготовки майбутніх керівників освіти, зокрема у сфері формування фінансової компетентності. Цифрові інструменти дозволяють моделювати реальні управлінські ситуації, забезпечують доступ до інтерактивних ресурсів, автоматизованих систем фінансового моніторингу та аналітичних платформ. Проте ефективність використання таких технологій у навчальному процесі залежить від створення відповідних педагогічних умов, які б сприяли активному засвоєнню знань, формуванню практичних навичок та розвитку критичного фінансового мислення.

У зв'язку з цим виникає потреба в науковому обґрунтуванні педагогічних умов, що забезпечують результативне використання цифрових інструментів у навчанні фінансової грамотності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти. Ця проблема й становить предмет дослідження у запропонованій статті.

Метою статті є всебічне теоретичне обґрунтування та емпіричне визначення педагогічних умов, які сприяють ефективному використанню цифрових інструментів у процесі формування фінансової грамотності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти. У межах цієї мети передбачено виявлення основних підходів до цифровізації освітнього процесу у сфері фінансової підготовки, аналіз переваг і викликів, пов'язаних із впровадженням цифрових технологій у професійне навчання освітніх менеджерів, а також встановлення тих педагогічних чинників (організаційних, змістових, технологічних і дидактичних), які забезпечують формування у здобувачів вищої освіти цілісної, системної та практично орієнтованої фінансової компетентності. Особливу увагу приділено можливостям використання цифрових платформ, симуляцій, автоматизованих систем бюджетного планування, гейміфікаційних інструментів та аналітичного програмного забезпечення як засобів, що не лише підвищують ефективність навчання, але й сприяють розвитку управлінського мислення, аналітичних навичок та готовності до прийняття обґрунтованих фінансових рішень у реальній професійній діяльності керівника закладу освіти.

Проблематика формування фінансової грамотності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти з використанням цифрових інструментів перебуває в центрі уваги сучасної педагогічної науки, що зумовлено трансформацією управлінської діяльності в умовах цифровізації та децентралізації освітньої галузі. Окремі аспекти даного питання досліджено у працях вітчизняних науковців, які заклали методологічні та практичні засади для подальшого наукового осмислення означеної теми.

Зокрема, у дослідженнях В. Бикова (Биков, 2019) та В. Лапінського (Лапінський, 2020) проаналізовано особливості цифрової трансформації освіти та визначено основні напрями формування цифрової компетентності суб'єктів управління, включно з майбутніми керівниками закладів освіти.

У свою чергу, О. Єременко (Єременко, 2021) здійснює аналіз можливостей використання цифрових технологій у професійній підготовці керівників, акцентуючи на інтеграції електронних платформ у навчальний процес. В. Коваленко (Коваленко, 2018) запропонував модель формування фінансової компетентності майбутніх керівників на основі застосування інноваційних освітніх практик. А. І. Литвиненко (Литвиненко, 2019) досліджував компетентнісний підхід до підготовки освітніх менеджерів, зосереджуючись на поєднанні теоретичного та практичного компонентів фінансової освіти.

Значну увагу цифровим освітнім практикам приділяє М. Петренко (Петренко, 2020), який акцентує на важливості міжнародного досвіду в побудові фінансової компетентності керівників, зокрема через електронні симуляційні моделі. Подібні технології детально аналізуються в роботі Л. Савченко (Савченко, 2021), яка обґрунтовує ефективність симуляційного навчання у процесі формування фінансового мислення керівників.

Питання забезпечення фінансової автономії та управління ресурсами в закладах освіти розглянуто в дослідженнях Т. Сидоренко (Сидоренко, 2019) та О. Шевченко (Шевченко, 2020), які наголошують на необхідності розширення фінансової підготовки освітніх управлінців в умовах реформування системи освіти.

Разом узяті, ці дослідження становлять важливе підґрунтя для подальшого вивчення педагогічних умов використання цифрових інструментів у навчанні фінансової грамотності, водночас залишаючи низку невирішених питань, зокрема щодо системної інтеграції цифрових платформ у процес професійної підготовки майбутніх керівників освіти, оцінки ефективності цифрових практик та створення адаптивного цифрового освітнього середовища.

У сучасних умовах реформування системи освіти в Україні питання підготовки управлінських кадрів набуває особливої актуальності. Одним із визначальних чинників ефективного функціонування закладу загальної середньої освіти є компетентність його керівника, зокрема у сфері управління фінансовими ресурсами. Високий рівень фінансової грамотності сприяє прийняттю обґрунтованих рішень щодо планування, розподілу та використання бюджету, залучення додаткових джерел фінансування, забезпечення прозорості й підзвітності в управлінні коштами. Формування цієї компетентності вимагає сучасних педагогічних підходів і, зокрема, широкого використання цифрових технологій.

Цифровізація освітнього процесу відкриває нові можливості для вдосконалення змісту, форм та методів навчання, спрямованих на підготовку майбутніх керівників. Використання електронних платформ, інтерактивних модулів, симуляційних програм та віртуальних тренажерів дозволяє моделювати реальні управлінські ситуації, формувати навички аналізу фінансових даних, управління бюджетами, прогнозування ризиків і прийняття стратегічних рішень. Проте ефективність впровадження цифрових технологій залежить не лише від наявності технічного забезпечення, а й від створення відповідних педагогічних умов, які б сприяли результативному формуванню фінансової грамотності.

Аналіз наукових джерел дозволяє визначити низку педагогічних умов, що є визначальними для ефективного використання цифрових інструментів у підготовці майбутніх керівників освітніх закладів. Насамперед ідеться про адаптацію змісту освітніх програм до цифрового середовища, що передбачає включення модулів з фінансового аналізу, бюджетування, управління витратами та пошуку джерел фінансування. У контексті цифровізації така адаптація реалізується через платформенні рішення, які дозволяють студентам працювати з електронними таблицями, бюджетними шаблонами, базами фінансової звітності.

Іншою важливою педагогічною умовою є використання проблемно-орієнтованого навчання, що передбачає розв'язання ситуаційних задач, аналіз кейсів з управління фінансами в освітньому середовищі, роботу з реальними прикладами бюджетної документації. Завдяки цифровим інструментам такі завдання можуть бути реалізовані у форматі інтерактивних симуляцій, які дозволяють студентам у безпечному режимі приймати управлінські рішення, бачити наслідки своїх дій, формувати аналітичне мислення.

Також важливою умовою є створення партнерського освітнього середовища, у якому майбутні керівники мають змогу взаємодіяти з практиками – чинними директорами, бухгалтерами, представниками органів управління освітою. Така взаємодія може бути організована через цифрові платформи, вебінари, онлайн-консультації, що значно розширює освітній простір і сприяє практичній орієнтації навчального процесу.

Необхідною педагогічною умовою є також забезпечення розвитку цифрової компетентності самих здобувачів освіти. Це передбачає систематичне навчання роботи з актуальними інструментами: електронними таблицями (Google Sheets, Excel), платформами для фінансової аналітики, системами

електронного документообігу (зокрема «Є-дата», «Prozorro»), сервісами для складання фінансової звітності. Інтеграція таких засобів у навчальний процес забезпечує формування не лише знань, а й навичок, які безпосередньо використовуватимуться в майбутній професійній діяльності.

Практичні результати дослідження, проведеного серед студентів магістерських програм спеціальностей «Освітній менеджмент» та «Публічне управління і адміністрування», засвідчили, що впровадження цифрових інструментів у навчання фінансової грамотності істотно підвищує рівень засвоєння матеріалу, розвиває критичне мислення та мотивацію до самоосвіти. Більшість учасників експериментального курсу відзначили зростання впевненості у своїх знаннях щодо складання бюджету закладу, оцінювання фінансових ризиків, а також ефективного використання інформаційно-аналітичних ресурсів.

Таким чином, реалізація комплексу педагогічних умов (змістова адаптація програм, проблемно-орієнтований підхід, партнерська взаємодія з фахівцями та розвиток цифрової компетентності) забезпечує ефективне використання цифрових інструментів у навчанні фінансової грамотності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти. Результати дослідження доводять, що цифрові технології не є лише технічним доповненням, а виступають повноцінними дидактичними засобами, що сприяють формуванню сучасного типу керівника – фінансово грамотного, стратегічно мислячого та здатного діяти в умовах постійних змін.

Практичне дослідження було проведено з метою емпіричного підтвердження ефективності визначених педагогічних умов використання цифрових інструментів у навчанні фінансової грамотності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти. Базою дослідження стали магістерські програми з освітнього менеджменту, які реалізуються в межах факультетів педагогіки, управління та публічного адміністрування у трьох українських закладах вищої освіти. Загальна кількість учасників склала 84 особи, серед яких – студенти 1–2 курсів магістратури та викладачі, які здійснювали професійну підготовку здобувачів освіти.

Дослідницький процес охоплював три етапи: констатувальний, формувальний і контрольний. На констатувальному етапі за допомогою анкетування та тестування було виявлено початковий рівень фінансової грамотності студентів та рівень володіння цифровими інструментами, пов'язаними з фінансовим управлінням. Результати показали, що лише 21% респондентів змогли правильно виконати всі завдання з розрахунку бюджету школи, аналізу кошторису, використання інструментів Excel та Google Sheets. При цьому 64% учасників не мали досвіду роботи з фінансовими платформами, що застосовуються в освітній сфері.

Формувальний етап передбачав упровадження авторської навчальної моделі, побудованої на поєднанні таких педагогічних умов: адаптації змісту навчального матеріалу до цифрового формату (розробка кейсів, інтерактивних завдань), застосування симуляційних платформ для моделювання фінансових ситуацій (SymFinanceEdu, FinCase), організація онлайн-взаємодії з експертами-практиками через вебінари та консалтингові сесії, а також системне використання хмарних цифрових сервісів у процесі навчання.

Упродовж семестру студенти працювали в змішаному форматі (офлайн + онлайн), виконували практичні завдання, що відтворювали ситуації з управління фінансами в школі, складали річний фінансовий план, аналізували витрати, заповнювали бюджетні таблиці та здійснювали прогнозування. На завершальному етапі студенти захищали колективні проекти – фінансові стратегії розвитку умовного закладу загальної середньої освіти в умовах обмежених ресурсів.

Контрольний етап передбачав повторне оцінювання рівня фінансової грамотності за тією ж методикою, що і на першому етапі. Порівняльний аналіз результатів продемонстрував суттєве зростання кількісних та якісних показників: 79% студентів засвоїли основи фінансового планування, 65% – продемонстрували навички роботи з електронними таблицями, 58% – змогли самостійно сформувати структуру бюджету школи. Крім того, якісні показники засвоєння матеріалу зросли з 3,2 до 4,5 балів за п'ятибальною шкалою.

Учасники дослідження вказували на позитивне сприйняття цифрових інструментів як ефективних засобів навчання. У відкритих відповідях найбільше схвальних відгуків отримали завдання з моделювання управлінських ситуацій, спільна робота у Google Workspace, а також інтерактивні семінари з фахівцями-практиками. Близько 87% студентів відзначили, що саме симуляційні програми дозволили їм відчувати себе в ролі керівника, який приймає фінансові рішення в умовах обмеженого бюджету.

Отже, результати практичного дослідження підтверджують, що реалізація визначених педагогічних умов – інтеграція цифрових технологій у зміст і структуру навчання, проблемно-орієнтований підхід, професійна взаємодія та розвиток цифрових навичок – є ефективним засобом формування фінансової грамотності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти. Це відкриває перспективи для подальшого удосконалення освітніх програм підготовки освітніх управлінців відповідно до вимог сучасного цифрового суспільства.

Дані таблиці 1 ілюструють кількісні зміни у рівні сформованості фінансової грамотності студентів магістерських програм після впровадження комплексу цифрових інструментів у навчальний процес. Порівняльний аналіз результатів до та після проведення експериментального навчання засвідчив істотне

підвищення рівня професійної підготовки здобувачів освіти в усіх досліджуваних напрямках. Найбільший приріст спостерігався у таких показниках: вміння складати бюджет школи (на 58%), опанування симуляційних платформ (на 51%), а також навички аналізу структури фінансового плану (на 44%).

Таблиця 1

Динаміка сформованості фінансової грамотності майбутніх керівників ЗЗСО до та після впровадження цифрових інструментів

Показник	До експерименту (%)	Після експерименту (%)
Успішне складання бюджету школи	21%	79%
Володіння електронними таблицями	36%	65%
Розуміння структури фінансового плану	28%	72%
Навички фінансового аналізу	24%	68%
Здатність працювати з симуляційними платформами	7%	58%

Отримані результати підтверджують ефективність запропонованої системи педагогічних умов, зокрема поєднання проблемно-орієнтованого навчання з інтерактивними цифровими інструментами, що значно підвищує рівень фінансової компетентності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти.

Зростання показників, зафіксованих після реалізації формувального етапу експерименту, свідчить не лише про підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, а й про якісні зміни в структурі професійної підготовки майбутніх освітніх менеджерів. Позитивна динаміка за всіма критеріями вказує на високий потенціал цифрових технологій як інструментів формування прикладних управлінських компетентностей у фінансовій сфері.

Важливим висновком, який впливає з аналізу результатів, є підтвердження того, що саме педагогічно обґрунтоване використання цифрових інструментів – у поєднанні з адаптованим змістом, практичними кейсами, симуляціями та елементами реального управлінського досвіду – сприяє більш глибокому та осмисленому засвоєнню фінансових понять. Крім того, такий підхід створює умови для розвитку ініціативності, відповідальності та стратегічного мислення у студентів, що є надзвичайно важливими для керівної позиції у шкільному середовищі.

Під час інтерв'ювання учасників після завершення експериментального навчання було виявлено, що 83% опитаних вважають формат використання цифрових інструментів зручним, сучасним та мотиваційно привабливим. Більшість респондентів також зазначили, що цифрове середовище забезпечує гнучкість навчального процесу та стимулює до самостійного опанування нових управлінських інструментів. Це особливо важливо в контексті професійної підготовки, орієнтованої на практичну діяльність і постійне оновлення знань.

На основі зібраних кількісних та якісних даних можна констатувати, що використання цифрових інструментів у підготовці керівників освітніх закладів до управління фінансами є не лише актуальним, а й необхідним компонентом ефективного освітнього процесу. Результати дослідження підтверджують доцільність створення цілісної моделі навчання фінансової грамотності, в якій цифрові інструменти відіграють роль не лише засобу візуалізації чи автоматизації, а стають потужним педагогічним ресурсом для формування управлінських рішень у контексті сучасних викликів у сфері освіти.

У цьому контексті подальші дослідження можуть бути спрямовані на вдосконалення методик оцінювання впливу цифрових освітніх практик на довгострокові управлінські результати, розробку авторських інтерактивних платформ для цільової аудиторії майбутніх директорів шкіл, а також формування інституційної політики щодо цифрової трансформації управлінської підготовки у системі педагогічної освіти.

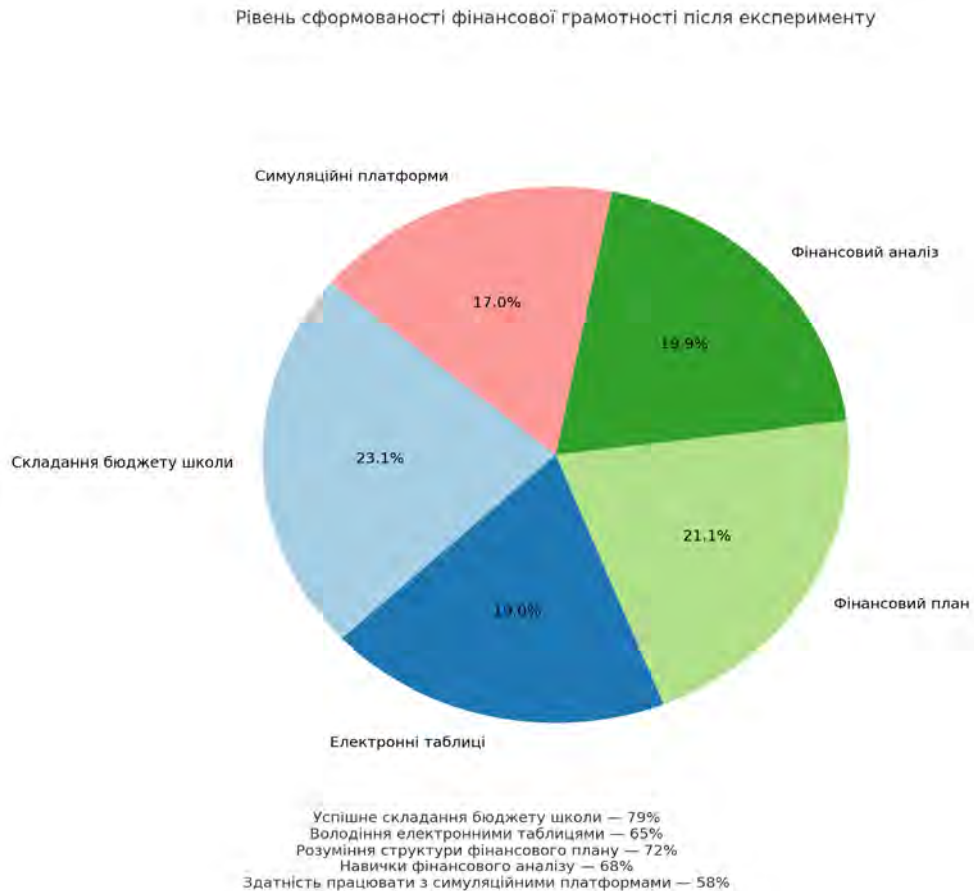
Кругова діаграма ілюструє результати експериментального дослідження, спрямованого на оцінку рівня сформованості фінансової грамотності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти після впровадження цифрових інструментів у навчальний процес.

Візуалізація демонструє п'ять ключових показників, що оцінювались у рамках дослідницького проекту. Найвищий рівень досягнення зафіксовано у сфері складання бюджету школи (79%), що свідчить про успішне засвоєння алгоритмів планування та обґрунтування витрат. Значні результати спостерігались і щодо розуміння структури фінансового плану (72%) та володіння електронними таблицями (65%), які є базовими інструментами фінансового обліку та звітності.

Позитивна динаміка також зафіксована у сфері навичок фінансового аналізу (68%) та здатності працювати з симуляційними платформами (58%), що засвідчує готовність студентів до моделювання управлінських рішень у цифровому середовищі.

Загалом, діаграма підтверджує ефективність комплексного впровадження цифрових технологій у підготовку освітніх управлінців та доцільність поєднання теоретичного навчання з інтерактивними та практико-орієнтованими формами роботи.

Результати проведеного теоретико-практичного дослідження підтверджують актуальність і доцільність використання цифрових інструментів у процесі формування фінансової грамотності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти. Визначені педагогічні умови – зокрема адаптація навчальних програм до цифрового формату, впровадження проблемно-орієнтованого

навчання, використання симуляційних технологій, організація партнерської взаємодії з фахівцями-практиками, а також розвиток цифрової компетентності студентів – продемонстрували свою ефективність в умовах експериментальної перевірки.

Отримані емпіричні дані свідчать про значне підвищення рівня сформованості практичних фінансових навичок у майбутніх керівників, їхню здатність орієнтуватися у бюджетних процесах, здійснювати аналітичну обробку фінансової інформації, приймати обґрунтовані управлінські рішення у віртуальному середовищі, наближеному до реального. Використання цифрових освітніх ресурсів забезпечило високий рівень мотивації студентів, гнучкість навчального процесу та зростання їхньої впевненості у власній професійній підготовці.

Інтеграція цифрових технологій у систему підготовки освітніх управлінців у сфері фінансового менеджменту має розглядатися не як додатковий компонент, а як необхідна складова сучасного освітнього процесу. Перспективи подальших досліджень вбачаються у розробленні авторських цифрових платформ для підготовки керівників освіти, удосконаленні інструментів оцінювання сформованості фінансової грамотності та впровадженні інституційної політики підтримки цифрової трансформації педагогічної освіти.

Висновки. У статті обґрунтовано теоретичні засади та емпірично підтверджено ефективність педагогічних умов використання цифрових інструментів у навчанні фінансової грамотності майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти. Визначено, що саме цілеспрямоване поєднання адаптованого змісту освітніх програм, проблемно-орієнтованого навчання, інтерактивних цифрових технологій та залучення фахівців-практиків створює сприятливе освітнє середовище для формування прикладних фінансових компетентностей.

Практична частина дослідження продемонструвала позитивну динаміку у розвитку ключових навичок: планування бюджету, аналізу фінансової звітності, роботи з електронними таблицями та симуляційними платформами. Студенти продемонстрували зростання не лише знань, а й готовності застосовувати їх у майбутній професійній діяльності.

Отже, цифрові інструменти повинні розглядатися як повноцінна складова підготовки керівників закладів освіти, що забезпечує формування стратегічного мислення, фінансової відповідальності та управлінської ефективності.

Запропоновані підходи до організації цифрового навчального середовища можуть бути використані для модернізації магістерських програм з освітнього менеджменту та розбудови інноваційної моделі професійної підготовки керівних кадрів у сфері освіти.

Список використаних джерел

- Биков, В. Ю. (2019). Цифрова трансформація управління освітою: концептуальні засади. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 73 (1), 25-36.
- Єременко, О. С. (2021). Використання цифрових інструментів у формуванні управлінської компетентності керівників ЗЗСО. *Педагогічний процес: теорія і практика*, 4 (1), 92-101.
- Коваленко, В. П. (2018). Інноваційні підходи до фінансової підготовки керівників закладів освіти. *Науковий вісник Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*, 11, 130-138.
- Лاپінський, В. В. (2020). Технологічні аспекти цифровізації освітнього середовища. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 76 (2), 30-35.
- Литвиненко, І. С. (2019). Компетентнісний підхід у підготовці керівників ЗЗСО до фінансової діяльності. *Освітній менеджмент та лідерство*, 3, 2, 50-58.
- Петренко, М. О. (2020). Цифрові практики формування фінансової грамотності керівників закладів освіти: міжнародний досвід. *Міжнародний журнал освітніх досліджень*, 6, 1, 25-33.
- Савченко, Л. В. (2021). Використання симуляційних платформ у фінансовій підготовці керівників закладів освіти. *Освітлогічний дискурс*, 2 (5), 118-127.
- Сидоренко, Т. А. (2019). Фінансова автономія шкіл як чинник розвитку управлінської компетентності. *Фінанси та управління освітою*, 5 (3), 77-86.
- Шевченко, О. В. (2020). Оптимізація фінансових ресурсів закладу освіти: підходи та інструменти. *Фінансово-економічний журнал*, 8 (4), 39-48.

References

- Bykov, V. Yu. (2019). Tsyfrova transformatsiia upravlinnia osvitoiu: kontseptualni zasady [Digital transformation of education management: conceptual foundations]. *Informatsiini tekhnologii i zasoby navchannia [Information technologies and means of education]*, 73 (1), 25-36 [in Ukrainian].
- Kovalenko, V. P. (2018). Innovatsiini pidkhody do finansovoi pidhotovky kerivnykiv zakladiv osvity [Innovative approaches to the financial training of heads of educational institutions]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Dragomanova [Scientific Bulletin of the National Pedagogical Dragomanov University]*, 11, 130-138 [in Ukrainian].
- Lapinskyi, V. V. (2020). Tekhnologichni aspekty tsyfrovizatsii osvitnoho seredovyscha [Technological aspects of digitalisation of the educational environment]. *Informatsiini tekhnologii i zasoby navchannia [Information technologies and teaching aids]*, 76 (2), 30-35 [in Ukrainian].
- Lytvynenko, I. S. (2019). Kompetentnisnyi pidkhid u pidhotovtsi kerivnykiv ZZSO do finansovoi diialnosti [Competence-based approach in the preparation of managers of general secondary education institutions for financial activities]. *Osvitnii menedzhment ta liderstvo [Educational management and leadership]*, 3, 2, 50-58 [in Ukrainian].
- Petrenko, M. O. (2020). Tsyfrovi praktyky formuvannia finansovoi hramotnosti kerivnykiv zakladiv osvity: mizhnarodnyi dosvid [Digital practices of forming financial literacy of heads of educational institutions: international experience]. *Mizhnarodnyi zhurnal osvitnikh doslidzhen [International Journal of Educational Research]*, 6, 1, 25-33 [in Ukrainian].
- Savchenko, L. V. (2021). Vykorystannia symuliatyinykh platform u finansovii pidhotovtsi kerivnykiv zakladiv osvity [The use of simulation platforms in the financial training of heads of educational institutions]. *Osvitlohichnyi dyskurs [Educational discourse]*, 2 (5), 118-127 [in Ukrainian].
- Shevchenko, O. V. (2020). Optymizatsiia finansovykh resursiv zakladu osvity: pidkhody ta instrumenty [Optimisation of financial resources of an educational institution: approaches and tools]. *Finansovo-ekonomichnyi zhurnal [Financial and Economic Journal]*, 8 (4), 39-48 [in Ukrainian].
- Sydorenko, T. A. (2019). Finansova avtonomiia shkil yak chynnyk rozvytku upravlinskoi kompetentnosti [Financial autonomy of schools as a factor in the development of managerial competence]. *Finansy ta upravlinnia osvitoiu [Finance and management of education]*, 5 (3), 77-86 [in Ukrainian].
- Yeremenko, O. S. (2021). Vykorystannia tsyfrovyykh instrumentiv u formuvanni upravlinskoi kompetentnosti kerivnykiv ZZSO [Use of digital tools in the formation of managerial competence of heads of general secondary schools]. *Pedahohichniy protses: teoriia i praktyka [Pedagogical process: theory and practice]*, 4 (1), 92-101 [in Ukrainian].

HRYN O.

Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University, Ukraine

PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE USE OF DIGITAL TOOLS IN TEACHING FINANCIAL LITERACY TO FUTURE MANAGERS OF GENERAL SECONDARY EDUCATION INSTITUTIONS

The article deals with the problem of forming financial literacy of future managers of general secondary education institutions in the context of digitalisation of the educational space. The expediency of using digital tools as an effective means of developing the financial competence of educational managers is substantiated. The author identifies the key pedagogical conditions that ensure the effectiveness of this process: content adaptation of curricula to the digital format, introduction of simulation platforms for modelling financial decisions, creation of a partnership learning environment and involvement of financial practitioners.

The article is based on personal pedagogical experience and practice of implementing digital methods in the training of management personnel for school education. Examples of the effective use of digital resources in the educational process, including online platforms, spreadsheets, and professional financial software, are described. It is determined that digital tools not only expand teaching opportunities, but also form future managers' strategic thinking and readiness to make responsible financial decisions. The material will be useful for scientists, higher education teachers, as well as specialists involved in the training and retraining of educational managers.

Key words: *financial literacy, head of an educational institution, digital tools, pedagogical conditions, financial modelling, simulation platforms, management training*

Стаття надійшла до редакції 11.03.2025 р.

УДК 371.13:004:37.018.43

DOI [HTTPS://DOI.ORG/10.33989/2075-146X.2025.35.330978](https://doi.org/10.33989/2075-146X.2025.35.330978)

МАРИНА ГРИНЬОВА

ORCID: 0000-0003-3912-9023

ОЛЕКСАНДР ШУЛІКА

ORCID: 0009-0002-4889-6873

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ

У статті досліджується роль інформаційної культури у професійній підготовці вчителів інформатики. Визначено актуальність теми у зв'язку з розвитком інформаційних технологій та їх впливом на якість освіти. Проведено аналіз підходів до трактування поняття «інформаційна культура», висвітлено її компоненти, серед яких професійно-мотиваційний, когнітивний, операційно-діяльнісний і рефлексивний.

Розглянуто методи формування інформаційної культури майбутніх педагогів через інтеграцію теоретичних знань, практичних навичок та ціннісно-мотиваційних орієнтацій. Розглянуто перспективи розробки рекомендацій щодо впровадження цієї складової у навчальні програми педагогічних закладів освіти.

Ключові слова: *інформаційна культура, професійна підготовка, вчителі інформатики, цифрові навички, інформаційно-комунікаційні технології*

Постановка проблеми; її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. У сучасному світі стрімкий розвиток інформаційних технологій (ІТ) висуває нові вимоги до педагогів. Вчителі інформатики, які є провідниками цих змін у шкільному середовищі, мають володіти високим рівнем інформаційної культури. Ця складова включає знання, навички та цінності, необхідні для ефективного використання ІТ у навчальному процесі та професійному розвитку. Відсутність належної інформаційної культури може стати суттєвою перешкодою для забезпечення якісної освіти, що визначає актуальність цієї проблеми.

Інформаційне суспільство, що представляє новий етап розвитку людської спільноти, формує новий соціально значущий феномен – інформаційну культуру. Цей феномен визначається як особливий спосіб